

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระ การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนการนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษทางวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้ อนุรักษ์ และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติตลอดไป (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 37)

การอ่านเป็นทักษะที่สำคัญ และใช้ในชีวิตประจำวัน สามารถใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้วิทยาการต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ทันสมัย ทันเหตุการณ์ และนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปปรับประยุกต์ใช้แก้ปัญหา เป็นแนวทางการดำเนินชีวิต เสริมสร้างบุคลิกภาพ พัฒนาคุณภาพชีวิต สังคมและประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้า พินิตนันท์ บุญพามี (2542 : 3) กล่าวว่า การอ่านมีความจำเป็นต่อชีวิตของคนในยุคปัจจุบัน เพราะการอ่านช่วยให้เราสามารถติดตามความเคลื่อนไหว และความก้าวหน้าได้ทันการ การอ่านจะช่วยเพิ่มประสบการณ์ ความรู้ ความคิด และวิจารณ์ญาณ ให้คนเรามีความงอกงามทางวุฒิภาวะ วุฒิปัญญาและความสามารถ ส่วนกรมวิชาการ (2546 : 7) ได้ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ว่า การอ่านเป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ ช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนและการประกอบอาชีพ เพราะสามารถนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพัฒนาตนเองและพัฒนางาน เป็นเครื่องมือสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมของคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนรุ่นต่อไป ส่งเสริมให้คนมีความคิด และความฉลาดรอบรู้ ก่อให้เกิดความเพลิดเพลินบันเทิงใจ ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ทำให้คนเป็นคนที่สมบูรณ์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียน ด้านความเข้าใจในการอ่านของช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ให้อ่านแล้วจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 40) นอกจากนี้ การอ่านยังเป็นทักษะหนึ่งที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดเป็นจุดเน้นการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ต้องอ่านคล่อง อ่านแล้วจับใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553 : 5) ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านจับใจความไว้ เช่น สมถวิล วิเศษสมบัติ (2554 : 73) ได้กล่าวว่าการอ่านจับใจความเป็นเครื่องมือพื้นฐานที่นักเรียนใช้สำหรับเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ รอบตัว ผลของการเรียนขึ้นอยู่กับความสามารถในการอ่าน เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความสามารถในการอ่านภาษาไทย ได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนั้นการสอนอ่านควรมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถจับใจความสำคัญของข้อความที่ได้อ่าน และอ่านได้รวดเร็ว เป็นสำคัญ เพื่อจะช่วยให้นักเรียนได้อ่านมาก ทำให้มีความรู้มาก และสามารถทำงานที่ครูมอบหมายให้ทั้งในวิชาภาษาไทย และวิชาอื่น ๆ ได้เสร็จเรียบร้อยในเวลารวดเร็ว และมีคุณภาพดี นอกจากนี้ การอ่านยังเป็นการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อีกด้วย

จากการศึกษาสภาพปัญหาของโรงเรียนบ้านไคร้หุ่น พบว่า ประสพกับปัญหาการขาดแคลนงบประมาณ ขาดสื่อการเรียนการสอน และปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาครูไม่ครบชั้นซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนั้น โรงเรียนจึงจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้สื่อทางไกลจากโรงเรียนวังไกลกังวล ร่วมกับการสอนของครูประจำชั้น ซึ่งไม่ครบทุกชั้น ทำให้ในบางชั่วโมงเด็กบางชั้นต้องถูกปล่อยให้เรียนด้วยตนเองจากสื่อทางไกลของโรงเรียนวังไกลกังวล (โทรทัศน์) และด้วยเหตุที่บ้านไคร้หุ่นอยู่ใกล้ตัวจังหวัด การเดินทางสะดวกสบาย จึงทำให้ผู้ปกครองที่ฐานะทางเศรษฐกิจดี มีรายได้สูง นิยมส่งลูกไปเรียนในโรงเรียนดัง ๆ ในตัวจังหวัด ดังนั้นนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียนบ้านไคร้หุ่น ส่วนใหญ่จึงเป็นเด็กด้อยโอกาส ผู้ปกครองมีฐานะยากจนต้องหาเช้ากินค่ำ ไม่มีเวลากำกับดูแล และเอาใจใส่ต่อการเรียนของลูกเท่าที่ควร จึงส่งผลให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังจะเห็นได้จากผลการประเมินระดับชาติ O-net ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะ ร้อยละ 36.16 ไม่เป็นไปตามเป้าหมายของโรงเรียน โดยเฉพาะกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งมีผลการประเมินอยู่ในระดับร้อยละ 36.00 เป็นระดับคะแนนที่ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด ต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับสังกัด และต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ (โรงเรียนบ้านไคร้หุ่น, 2554 : 4) ทั้งนี้เป็นผลที่เกิดจากนักเรียนขาดทักษะการอ่านจับใจความอ่านเรื่องแล้วไม่สามารถตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ ไม่สามารถจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่าน

ได้ โดยเฉพาะเรื่องที่เป็นบทร้อยกรอง หรือ เรื่องที่มีเนื้อหายาว นักเรียนจะเกิดความเบื่อหน่าย เพราะต้องอ่านมากแต่ไม่รู้เรื่อง ขาดการกระตุ้น แปลความ และตีความไม่ได้ สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของนักเรียน และ ยังส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เรื่องอื่น ๆ รวมทั้งผลการประเมินระดับชาติ O-net อีกด้วย (โรงเรียนบ้านไคร่นุ่น. 2554 : 12)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยใช้เทคนิค วิธีการที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้เรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอแนะ ให้ครูรู้จักใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ไปใช้กับการอ่านจับใจความ ย่อมส่งผลให้การอ่านจับใจความมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพราะจะต้องฝึกแยกแยะ ทำความเข้าใจ ตีความและให้เหตุผลต่อสิ่งที่จะวิเคราะห์ โดยอาศัยความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้น ๆ และใช้เทคนิค การตั้งคำถามประกอบทุกครั้ง ดังนั้นการสอนภาษาไทยให้สรุปความและขยายความเป็น จึงเป็น ทักษะของการสอนภาษาไทยที่ดี หากนักเรียนรู้จักใช้ทักษะการคิด โดยการระบุเรื่องหรือปัญหา จำแนกแยกแยะ เปรียบเทียบข้อมูลเพื่อจัดกลุ่มอย่างเป็นระบบ ระบุเหตุผลหรือเชื่อมโยง ความสัมพันธ์ของข้อมูล และตรวจสอบข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้เพียงพอในการตัดสินใจ แก้ปัญหา หรือคิดสร้างสรรค์ ในขณะที่อ่านจับใจความจากเรื่องที่ย่านก็จะสามารถค้นหาคำตอบจากเรื่อง ที่อ่าน ได้ถูกต้อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2549 : 5) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเทคนิคการสอนที่ใช้กล วิธีการใช้คำถามด้านพุทธิพิสัยระดับต่าง ๆ ตามแนวคิดของบลูม (Bloom) ซึ่งมี 6 ระดับ คือ ความรู้ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์การสังเคราะห์ และการประเมินค่า มาช่วยกำหนด ข้อคำถามให้ผู้เรียนได้สืบค้นหาคำตอบจากเรื่องที่ย่าน ซึ่งการสอนโดยการใช้คำถามเป็นการสอนที่ ผู้สอนป้อนคำถามให้ผู้เรียนตอบนับเป็นวิธีที่ยังนิยมใช้กันอยู่ ซึ่งข้อดีหลายด้าน คือ ช่วยกระตุ้นให้ ผู้เรียนสนใจในเรื่องที่เรียนมากขึ้น ผู้เรียนได้มีโอกาสฝึกคิดค้นหาคำตอบ ได้ฝึกฝนกระบวนการคิด ผู้เรียนเกิดมโนทัศน์ที่แจ่มชัด กว้างขวางยิ่งขึ้น เป็นการเน้นสิ่งสำคัญของเรื่องที่เรียนเป็นการตรวจสอบ ความรู้ความเข้าใจ ความสามารถในลักษณะต่าง ๆ ของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนทบทวนความรู้ความ เข้าใจในเรื่องที่เรียนไปแล้ว สรุปเนื้อหาสาระที่ได้เรียนไปแล้ว และทราบแนวความคิด เจตคติของ ผู้เรียนด้วย (บุญชม ศรีสะอาด. 2541 : 74) การนำหลักแนวคิดในการใช้คำถามมาบูรณาการใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ นับเป็นวิธีที่ยังนิยมใช้กันอยู่อย่างแพร่หลายซึ่ง สอดคล้องกับเอกสารที่เกี่ยวข้องของนักการศึกษาของไทยในปัจจุบัน เช่น สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2539 : 1) ทิศนา แคมมณี (2547 : 400-408) และสุวิทย์ มูลคำ (2547 : 77) การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้โดยการใช้คำถาม ช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านจับใจความได้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น ดังผลการวิจัยของ วันทา สุขโสม (2551 : 84-91) ได้ศึกษาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยใช้การตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการศึกษาพบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยใช้การตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพ เท่ากับ 86.07 / 80.23 มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านจับใจความ โดยใช้การตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จึงมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ช่วยพัฒนาการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความและการคิดวิเคราะห์สามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุผลตามความมุ่งหมายของหลักสูตรได้

จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัย ซึ่งเป็นครูผู้สอนภาษาไทย ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สนใจและเห็นความสำคัญของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยใช้การตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) ซึ่งมี 6 ระดับ คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้สูงขึ้นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยใช้การตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพระดับใด
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยใช้การตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าดัชนีประสิทธิผลระดับใด
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยใช้การตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอย่างไร
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยใช้การตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พัฒนาทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนอย่างไร
5. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยใช้การตั้งคำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของการเรียนรู้ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
2. ทักษะการอ่านจับใจความของนักเรียนที่เรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตของการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนบ้านไคร่นุ่น อำเภอกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 6 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการใช้คำถามตามแนวคิด ของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ทักษะการอ่านจับใจความ

2.2.3 ความพึงพอใจ

3. เนื้อหาสาระ เป็นเนื้อหาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สาระการอ่าน มาตรฐาน ท 1.1 ตัวชี้วัดที่ 3 ข้อความ ที่ใช้ในการอ่านจับใจความ ประกอบด้วย 1) หมอ่น้ำริมทาง 2) ไคร่กันสำคัญที่สุด 3) พิสูจน์คุณค่า ชูปไก่สกัด 4) ไร่หมุนเวียนของปกากะญอ 5) สอนลูกให้เป็นโจร 6) เกาะหนูเกาะแมว 7) ทีแกขามี ว่าที่ข้าแอกอย่าไวย 8) ลิงแก่กับจระเข้ 9) รูปที่มีทุกบ้าน 10) รักเมืองไทย 11) อืมอุ่น 12) เป็นมนุษย์ หรือเป็นคน 13) นิราศเมืองไทยไปรอบโลก 14) เศรษฐีเฒ่าเจ้าปัญญา 15) สามสถาบันหลักนครา

4. ระยะเวลาในการวิจัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ใช้เวลาทดลอง 15 ชั่วโมง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการใช้คำถามตามแนวคิด ของบลูม (Bloom) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้รายชั่วโมง กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการอ่านจับใจความ ซึ่งมีเนื้อเรื่อง 15 เรื่อง ได้แก่ 1) หมอ่น้ำ ริมทาง 2) ไคร่กันสำคัญที่สุด 3) พิสูจน์คุณค่าชูปไก่สกัด 4) ไร่หมุนเวียนของปกากะญอ 5) สอนลูก ให้เป็นโจร 6) เกาะหนูเกาะแมว 7) ทีแกขามีว่าที่ข้าแอกอย่าไวย 8) ลิงแก่กับจระเข้ 9) รูปที่มีทุกบ้าน 10) รักเมืองไทย 11) อืมอุ่น 12) เป็นมนุษย์หรือเป็นคน 13) นิราศเมืองไทยไปรอบโลก 14) เศรษฐี เฒ่าเจ้าปัญญา 15) สามสถาบันหลักนครา โดยสอดแทรกคำถามในชั้นการสอนทุกแผนการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งใช้คำถามตามระดับจุดมุ่งหมายด้านพุทธิพิสัยตามแนวคิดของบลูม (Bloom) ทั้ง 6 ระดับ ได้แก่

1.1 การเรียนรู้ในระดับความรู้ ความจำ (Knowledge) ได้แก่ บอก เล่า ชี้ ระบุ จำแนก ท่อง รวบรวม ประมวล จัดลำดับ ให้ความหมาย ให้คำนิยาม เลือก เนื้อหา ได้แก่ ศัพท์ หมวดหมู่ รายละเอียด บุคคล เหตุการณ์ สถานที่ เวลา วิธีการ กระบวนการ ความสัมพันธ์ สาเหตุ หลักการ-ทฤษฎี องค์ประกอบ กฎ เกณฑ์ ระบบ ระเบียบ แบบแผน โครงสร้าง สัญลักษณ์ คุณลักษณะ

1.2 การเรียนรู้ในระดับความเข้าใจ (Comprehension) ได้แก่ อธิบาย (โดยใช้คำพูด) เปรียบเทียบ แปลความหมาย ตีความหมาย สรุปย่อ บอกใจความสำคัญ ขยายความ ลงความเห็น แสดงความคิดเห็นคาดการณ์ คาดคะเน ทำนาย กะประมาณ เนื้อหา หรือ สิ่งที่ถามถึง ได้แก่ ศัพท์ ความหมาย คำนิยาม สิ่งที่เป็นนามธรรม ผลที่จะเกิดขึ้น ผลกระทบ วิธีการ กระบวนการ ทฤษฎี หลักการ แบบแผน โครงสร้าง ความสัมพันธ์ เหตุการณ์ สถานการณ์

1.3 การเรียนรู้ในระดับการนำไปใช้ (Application) ได้แก่ ประยุกต์ ปรับปรุง แก้ปัญหาเลือก จัด ทำ ปฏิบัติ แสดง สาริต ผลิตเนื้อหา สิ่งที่ถามถึง กฎ หลักการ ทฤษฎี ปรัชญาการณ สิ่งที่เป็นนามธรรม วิธีการ กระบวนการ ปัญหา ข้อสรุป ข้อเท็จจริง

1.4 การเรียนรู้ในระดับการวิเคราะห์ (Analysis) ได้แก่ จำแนกแยกแยะ หาเหตุและผล หาความสัมพันธ์ หาข้อสรุป หาหลักการ หาข้ออ้างอิง หาหลักฐาน ตรวจสอบ จัดกลุ่ม ระบุ ชี้เนื้อหา สิ่งที่ถามถึงข้อมูล ข้อความ เรื่องราว เหตุการณ์ เหตุผล องค์ประกอบ ความคิดเห็น สมมติฐาน ข้อยุติ ความมุ่งหมาย รูปแบบ ระบบ โครงสร้าง วิธีการ กระบวนการ

1.5 การเรียนรู้ระดับการสังเคราะห์ (Synthesis) ได้แก่ เขียนบรรยาย อธิบาย เล่า บอก เรียบเรียง สร้าง จัด ประดิษฐ์ แต่ง ดัดแปลง ปรับ แก้ไข ทำใหม่ ออกแบบ ปฏิบัติ คิดริเริ่ม ตั้งสมมติฐาน ตั้งจุดมุ่งหมาย ทำนาย แจกแจงรายละเอียด จัดหมวดหมู่ สถานการณ์ วิธีแก้ปัญหา เนื้อหา สิ่งที่ถามถึง ได้แก่ ความคิด การศึกษาค้นคว้า แผนงาน สมมติฐาน จุดมุ่งหมาย ทฤษฎี หลักการ โครงสร้าง รูปแบบ แบบแผน ส่วนประกอบ ความสัมพันธ์ แผนภาพ แผนภูมิ ผังกราฟิก

1.6 การเรียนรู้ในระดับการประเมินค่า (Evaluation) ได้แก่ วิพากษ์วิจารณ์ ตัดสิน ประเมินค่า ตีค่า สรุป เปรียบเทียบ จัดอันดับ กำหนดเกณฑ์ กำหนดมาตรฐาน ตัดสินใจ แสดงความคิดเห็น ให้เหตุผล บอกหลักฐาน เนื้อหา สิ่งที่ถามถึง ได้แก่ ข้อมูล ข้อเท็จจริง การกระทำ ความคิดเห็น ความถูกต้อง ความแม่นยำ มาตรฐาน เกณฑ์ หลักการ ทฤษฎี คุณภาพ ประสิทธิภาพ ความเชื่อมั่น ความคลาดเคลื่อน อคติ วิธีการ ประโยชน์ คำนิยาม

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถในการตอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ทักษะการอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการอ่าน แล้วสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านหรือจับใจความสำคัญของเรื่อง ได้ ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ ถูกต้อง ซึ่งวัดได้จากการตอบแบบทดสอบวัดทักษะการอ่านจับใจความ

4. ประสิทธิภาพแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง คุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นตามเกณฑ์ 75/75

75 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทดสอบย่อยระหว่างเรียน หลังเรียนจบแต่ละเรื่องของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

75 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

5. ดัชนีประสิทธิผล หมายถึง คะแนนที่แสดงความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

6. ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางบวกที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความ โดยการใช้คำถามตามแนวคิดของบลูม (Bloom) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่วัดได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นักเรียนมีทักษะการอ่านจับใจความ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น
2. ครูได้แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. สถานศึกษา มีข้อมูลสารสนเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการอ่านจับใจความ และเผยแพร่ให้ผู้สนใจได้ศึกษา